

VASPITAČ U PROCESU PLANIRANJA RADA PREDŠKOLSKE USTANOVE

Daniela Cvijanović
Pedagoški fakultet u Bijeljini
Univerzitet u Istočnom Sarajevu

***Apstrakt :** Vaspitanje djeteta zadaća je, prije svega, porodice, vaspitno-obrazovnih institucija i društva u cjelini. Terminom vaspitač možemo označiti osobu koja provodi vaspitno-obrazovni proces u ustanovama ranog i predškolskog vaspitanja i razvoja, mada je vaspitna zadaća zajednička obrazovnim radnicima svakog nivoa obrazovanja. Vaspitači su i te kako bitni akteri u vaspitno-obrazovnom procesu, jer osim roditelja, oni najviše vremena provode sa djecom, tako da mnogo utiču na djecu, usmjeravaju ih, uočavaju nepravilnosti u njihovom ponašanju, i na kraju, ispravljaju ih i koriguju.*

Planiranje je timski proces kontinuiranog dijaloga koji uključuje sve aktere u vrtiću, odnosno u predškolskoj ustanovi (roditelje, djecu, vaspitače, stručnu službu, upravu).

Tema ovog rada upravo je u vezi sa planiranjem i organizacijom rada predškolske ustanove, s obzirom na to da ishod i rezultat (cilj) rada zavise upravo od toga. Vaspitanje i obrazovanje, ne može da se razvija, niti da daje rezultate, ako nema procesa planiranja.

Djeca su bića kojima treba posvetiti najviše pažnje, posebno u ovom predškolskom, polaznom periodu njihovog života, i zbog toga je veoma bitno obratiti pažnju na njihovu okolinu, dešavanja u njihovoj okolini, počev od porodice, pa do predškolske ustanove u kojoj isto tako provode mnogo vremena, uče i razvijaju se.

***Кljučне riječi:** vaspitač, planiranje, proces, predškolska ustanova, vaspitanje i obrazovanje, djeca*

Uvod

Ono na šta želimo da ukažemo jeste to koliko predškolska ustanova, atmosfera koja vlada i članovi koji joj pripadaju, mogu veoma pozitivno da utiču na život jednog djeteta. Dijete najveću ljubav i podršku dobija od roditelja, ali vrlo često, zbog ogromne ljubavi koju osjećaju prema svojoj djeci, zaborave na ono što je takođe važno za djetetov život – a to je vaspitanje. Zato predškolske ustanove i vaspitači treba da dopune taj proces koji započnu roditelji, da ga uobliče tako, da sve to zajedno da najbolji rezultat.

Ova tema je upravo vezana za planiranje i organizaciju rada predškolske ustanove, s obzirom na to da ishod i rezultat (cilj) zavise upravo od toga. Predškolske ustanove igraju važnu ulogu u životu djece, jer su one polazna stepenica ka vrhu, i predstavljaju mjesto gdje djeca ne uče samo da budu djeca, nego da stiču navike koje će koristiti i dalje, u školi, i na ostalim mjestima i u drugim okolnostima.

Djeca su bića kojima treba posvetiti najviše pažnje, posebno u ovom predškolskom periodu, kao polaznom periodu njihovog života, i zbog toga je veoma bitno obratiti pažnju na njihovu okolinu, dešavanja u njihovoj okolini, počev od porodice, pa do predškolske ustanove u kojoj isto tako provode mnogo vremena, uče i razvijaju se.

Planiranje predstavlja kontinuirani proces koji podrazumijeva posmatranje i utvrđivanje dječjih mogućnosti i potreba, određivanje željenih ishoda učenja, a zatim, obezbjeđivanje aktivnosti, materijala i opreme kojim će se djelovati na ostvarivanje promjena u razvoju o kojim govore ishodi, i na kraju, planiranje načina procjene modela i efikasnosti cjelokupnog rada.

Planiranje je timski proces kontinuiranog dijaloga, koji uključuje sve aktere u vrtiću, odnosno u predškolskoj ustanovi (roditelje, djecu, vaspitače, stručnu službu, upravu) (Spasojević i saradnici: 2007). Pravilo je da se odrasli bave djecom onoliko puta koliko je potrebno. Time se potencira zadatak vaspitača da svoje aktivnosti usaglašava sa individualnim potrebama svakog djeteta, izbjegavajući aktivnosti u kojima se djeca grupno navode na aktivnosti za koje nemaju trenutnu potrebu (npr, istovremeno sjedenje sve djece na klackalici).

Planiranje rada uopšte, a posebno planiranje rada predškolske ustanove, predstavlja jednu od najsloženijih intelektualnih aktivnosti i uvijek se može dovesti u vezu sa efektima, odnosno, bilo kakav plan je prvi uslov i povod za procjenjivanje efekata rada.

Vaspitači i njihov zadatak

Terminom vaspitač možemo označiti osobu koje provodi vaspitno-obrazovni proces u ustanovama ranog i predškolskog vaspitanja i razvoja, mada je vaspitna zadaća zajednička obrazovnim radnicima svakog nivoa obrazovanja. Vaspitači su itekako bitni akteri u vaspitno-obrazovnom procesu, jer osim roditelja, oni najviše vremena provode sa djecom, tako da mnogo utiču na djecu, usmjeravaju ih, uočavaju nepravilnosti u njihovom ponašanju i na kraju, ispravljaju ih i koriguju. Stoga su razlozi zašto vaspitače svrstavamo u udarne nosioce vaspitno-obrazovnog procesa, sljedeći:

- najbolje, osim roditelja, poznaju djecu u grupi, njihove navike, potrebe, želje, strahove;
- svojim obrazovanjem i kompetencijom nezaobilazan su faktor vaspitno-obrazovnog rada;
- imaju veliku ulogu u izgradnji etičkih temelja djece i moralne odgovornosti;
- imaju dominantnu ulogu u pristupu djetetu (u dječijem životu su veoma važne ličnosti, po važnosti, najčešće, odmah nakon roditelja);
- djeca vaspitaču, zbog izgrađenog odnosa s njim, pokazuju najveći nivo povjerenja.

Zbog važne uloge vaspitača u životu djece, njihov spektar kompetencija mora biti veoma širok. Marenić smatra da, osim klasičnog metoda rada u dječijem vrtiću i strategije učenja s djecom, vaspitač u toku svog rada treba da:

- poznaje postupke rada sa mješovitim grupama,
- bude spreman i pripremljen za timski rad,
- bude upoznat sa postupcima motivacije,
- bude spreman za organizaciju motivacionog okruženja za učenje i socijalizaciju,
- zna da primijeni i novu informacionu tehnologiju,
- zna da postavi jasne okvire discipline, bez prisile (Jurković: 2011).

Uloga vaspitača u zajednici koja uči

Jedna od karakteristika savremenih vrtića jeste da su postali zajednice u kojima se uči, ali na način koji dijete diktira. Dijete je postalo centar od kojeg polazi vaspitno-obrazovni rad,

a vaspitač više nije samo osoba koja poučava, već osoba koja usklađeno djeluje s timom vaspitača, roditeljima, stručnim saradnicima i cjelokupnim osobljem vrtića.

Uloga vaspitača ogleda se u umijeću stvaranja cjeline uslova za kvalitetno življenje, vaspitanje i učenje djeteta, tj. umijeće stvaranja kvalitetnog vaspitno-obrazovno konteksta vrtića, čije jednako vrijedne dijelove predstavlja kvalitet interakcije djeteta sa sadržajima učenja, kvaliteta odnosa i interakcija vaspitača s djecom, te kvalitet međusobne dječje komunikacije (Марендић: 2011).

Prema mišljenju Kamenova, vaspitač takođe i:

- prihvata svako dijete s njegovim jakim stranama i kao vrijedno po sebi;
- uvažava djetetovo porodično i kulturno okruženje i uspostavlja dobre odnose sa porodicom;
- poštuje dijete kao individuu i njegova prava: prepoznaje i uvažava specifične potrebe, osjećanja i interesovanja djeteta;
- uzima ozbiljno u obzir šta dijete interesuje, šta ga brine i čime se zanima;
- uvažava djetetov odnos sa njemu bliskim osobama – prijateljima, članovima porodice, kao i ljubimcima i predmetima koji su za dijete važni;
- stvara mogućnosti da dijete sebe izrazi na različite načine;
- pruža iskustva zajedništva u zajedničkom učešću djece i odraslih u aktivnostima i događajima;
- dostupan je djetetu i dijeli sa djetetom zajedničke trenutke prisnosti;
- pomaže djeci da razumiju šta jeste i šta nije prihvatljivo;
- uvažava različitosti i prihvata različitosti kao vrijednost, a ne kao nedostatak (Каменов: 2007).

Vrste planiranja

Planiranje i pripremanje vaspitno-obrazovnog rada u vrtiću spada u najsloženije i najvažnije kompetencije vaspitača.

Prema osnovnoj namjeni, planiranje dijelimo na:

- a) dugoročno
- b) etapno
- c) procesno i
- d) korekciono ili „planiranje u hodu“ (ono kojim se ne čeka analiza, već se promjene, korekcije, čine odmah kad se uoče nedostaci za određenu planersku zamisao).

Dugoročno planiranje je informisanje, dobro poznavanje i razumijevanje sadržajne strukture i principijelnih opredjeljenja u Programu predškolskog vaspitanja i obrazovanja u RS. To je proces stalnog stručnog usavršavanja u cilju izbora najkvalitetnijeg puta njegove realizacije, prilagođavanja uslovima socijalnog i materijalnog okruženja i sagledanim razvojnim mogućnostima vaspitne grupe i svakog djeteta u grupi. Time se vaspitno-obrazovni rad sa predškolskom djecom uzdiže nad aktinostima „čuvanja djece“ i prevaziđenim koncepcijama podučavanja i oponašanja škole.

Najsloženiji dio dugoročnog plana obavlja ustanova i svi zaposleni u ustanovi. U dugoročno planiranje uključeni su i važni potencijali sredine (preuzimaju se ciljevi strateških planova iz razvojnog plana lokalne zajednice). Osim toga, brojne su „učeće aktivnosti“ na otvorenom prostoru, odnosno u materijalnoj sredini, koje bi mogle biti pogodne za rano učenje u spontanim prilikama, tokom rutinskih aktivnosti, vodeći računa o tome da se ostvare i uslovi za zajedničke aktivnosti prema idejama o integrisanom kurikulumu. Najcjelishodnije je da se većina radnji dugoročnog plana obavi paralelno sa izradom godišnjeg plana rada ustanove kao cjeline, kojim se svakako regulišu mnoge druge zajedničke funkcije ustanove. Izuzetak su heterogene grupe, u kojima bi neki vid dugoročnog programa bio nužan. Njime se mogu predvidjeti sve specifičnosti ovakve grupe, ali uglavnom je za metodiku bitan problem

neujednačenosti dječjih interesovanja i mogućnosti, pa se, shodno tome, moraju predvidjeti i složeniji vidovi diferenciranog i individualizovanog učenja.

Etapno planiranje je sistematsko, timsko bavljenje osnovnim pitanjima rada za kraće vrijeme (sedmica ili dvije sedmice). Etapnim planovima obezbjeđuje se kontinuitet i oni najdirektnije zavise od okolnosti u konkretnoj grupi.

To se odnosi na dobro poznavanje:

- individualnih mogućnosti svakog djeteta u grupi;
- mogućnosti, afiniteta i osobenosti vaspitne grupe;
- resursa socijalnog i materijalnog okruženja na kojima je moguće zasnovati učeće aktivnosti i njegovati dječju igru, osvješćivanje ličnih afiniteta i samoprocjenjivanje sposobnosti vaspitača, što utiče na izbor sadržaja i oblika aktivnosti (Kamenov: 2006).

Etapni plan je popis učećih aktivnosti i igara kojima se planira proces vaspitno-obrazovnog rada za kraći period, gdje se mogu uvidjeti ishodi učenja nakon realizacije jednog ili više etapnih planova. Bliže određivanje njihovih didaktičkih i metodičkih elemenata (oblici, metode, sadržaji, sredstva) i toka učeće aktivnosti i igre, sastavni je dio raznih mapa tima i vrtića. Najvažnije komponente, one koje se u planiranju ne mogu zaobići, jesu: ishodi i inventar aktivnosti.

Učeća aktivnost jeste fleksibilno postavljena i zaokružena cjelina sadržaja i postupaka koji odgovaraju nekom od ishoda ili mogu djelovati integrativno na više definisanih ishoda učenja, tokom vremenski prihvatljive (po trajanju fleksibilne) jedinice (prema većini teoretičara 20-25 minuta; koliko se mogu očuvati pažnja i koncentracija na aktivnost, pod uslovom da je ona birana od strane djeteta na osnovu jasno usmjerenih interesovanja). Više aktivnosti koje se etapnim planom predvide čine sistem, posebno u pogledu upoređivanja sa ishodima u svim njihovim modalitetima.

Bitna orijentacija ove faze planiranja, odnosno vrste planiranja jeste „kandidovanje“ što više diferenciranih aktivnosti, kako bi zadovoljavanje posebnih interesovanja uopšte bilo moguće, ili „lakših aktivnosti“ za djecu koja sporije napreduju, kako bi osnažili samopouzdanje i rast odgovornosti za efekte vlastitog rada.

Procesno planiranje je detaljnija razrada etapnog plana, kratkoročno je, i odnosi se na dnevno planiranje. Ono predstavlja predviđanje toka neposrednog vaspitno-obrazovnog rada i podsjeća na izradu scenarija koji je dovoljno fleksibilan kako bi se intervencije mogle činiti i tokom neposrednog rada sa djecom. Kad se definišu učeće aktivnosti i igre po sadržaju, planira se njihova namjena, orijentaciono trajanje, period dana kada će se realizovati i razmještaj u centrima za učenje koji su u upotrebi, ili se planira formiranje novih centara.

Procesno planiranje, kao kreativni čin tima vaspitača i stručnih saradnika u vaspitnoj grupi u predviđanju toka i postupaka za kvalitetan proces vaspitno-obrazovnog rada, predstavlja podsjetnik, koji se planira prije rada sa djecom, a na koji se oslanjaju vaspitači dok neposredno rade sa djecom i (ili) roditeljima. Dnevno pripremanje je kratko i sistematsko pregledanje svih uslova i ranije odabranih sredstava, provjera njihove funkcionalnosti, dogovor sa potencijalnim nosiocima aktivnosti (članovima tima), asistentima ili volonterima koji se uključuju u neku od etapa procesa.

Procesno planiranje je neophodno i predstavlja jednostavan podsjetnik, koji se može koristiti tokom procesa rada, a da se pri tome ne zanemari nužnost postojanja sistema učećih aktivnosti, njihova funkcionalna povezanost i usmjerenost na ishode. Pod ovim pojmom, uže gledano, podrazumijevamo sistem koji gradi tim vaspitača, prateći i poštujući interesovanja djece i njihove razvojne mogućnosti.

Dakle, posebna specifičnost dnevnog, procesnog plana jeste da se u njemu, po pravilu, ponavljaju neke aktivnosti koje su se odvijale prethodnog dana, ili više dana prije. S tim u vezi, neophodno je upozoriti samo na to da se djeci dozvoljava ponavljanje aktivnosti dok one djeluju na ostvarivanje ishoda. Procjene o tome da li su i koje su aktivnosti razvojno korisne i da li ih i dalje treba uvrstiti u procesne planove, nastaju evaluacijom (<http://www.cso.gov.me/files/1156150921.pdf>).

Druga posebnost procesnog plana jeste u tome što bi, po pravilu, svaki dan trebalo ponuditi djeci, kao mogućnost izbora i zadovoljavanja specifičnih interesovanja, neku potpuno novu, zanimljivu ili modifikovanu aktivnost, kojom se aktuelizuju, bude i kultivišu interesovanja djeteta, a zatim proširuju ili grade uslovi sredine za primjenu odabranog sistema aktivnosti.

Procesni plan je bogatstvo aktivnosti koje čine kontinuitet „višednevnog procesa“ s tim, što se tzv. ponavljanje aktivnosti osvježava malim otežanjima ili promjenama koje će sačuvati dječja interesovanja. Od posebne važnosti je da se djeci omogući da sama djeluju i da grade pravila igre, koja je osnovni metodički okvir svih aktivnosti (Mandić i saradnici: 2012).

Korekciono planiranje, ili „planiranje u hod“, u dobroj mjeri, započinje već na početku procesa, kad se uoči da planirane aktivnosti ne uspijevaju, da ne zadovoljavaju interesovanja djece, ili su loše materijalno potkrijepljene, pa se moraju odložiti za naredni period, kad vaspitač procijeni, na osnovu praćenja, da aktivnosti ne vode ka očekivanim ishodima, kad su postale monotone ili pretjerano oslonjene samo na ispunjavanje forme.

Međutim, suštinsko korekciono planiranje je nužno nakon evaluacije efekata etapnog ili više etapnih planova, u pogledu ostvarivanja planiranih zadataka procesa i njihovog poređenja sa očekivanim ishodima.

U odnosu na uobičajena iskustva vaspitača, korekciono planiranje, iako najviše asocira na planiranje kompenzacija u razvoju, nije kompenzacija niti nadoknađivanje propuštenog, nego jedan ili više pokušaja da dijete ostvari svoj lični maksimum, pri čemu je krajnje nevažno da li ono dostiže neke nivoe ostvarenja druge djece.

Aspekti dugoročnog planiranja rada predškolske ustanove

Moguće je odrediti nekoliko aspekata dugoročnog planiranja na nivou vrtića, odnosno ustanove, koji može biti podređen kratkoročnim, srednjoročnim i dugoročnim planovima razvoja:

- planiranje resursa,
- planiranje kvaliteta vaspitno-obrazovnog rada,
- planiranje partnerstva sa porodicom i okruženjem,
- atmosfera vrtića,
- stil rukovođenja.

Dugoročno se timski planiraju i realizuju fondovi za nabavljanje didaktičkog i potrošnog materijala, opreme i igračaka, knjiga, stručne literature, radnih listova, što podrazumijeva aktivnosti na procjenjivanju postojećeg stanja u pogledu opremljenosti cjelokupnog ambijenta vrtića, identifikacije potreba, planova za nabavku i samu nabavku.

Dugoročno se planiraju načini prilagođavanja i uređivanja cijelog prostora vrtića kako bi se sve dostupne prostorije iskorištavale za potrebe vaspitno-obrazovnog rada i bile dostupne svoj djeci i vaspitačima u vrtiću, a time otvarale mogućnosti za raznovrsne aktivnosti i miješanje djece i odraslih (<http://www.cuvarkuca.hr/preporuka/zasto-su-vazni-vrtici/>).

Pretpostavlja se da tim u vrtiću radi na razvoju i primjeni strategije formiranja grupa djece i broja djece u grupi, koji mora da se bazira na strogom poštovanju normativa i standarda o broju djece u grupi u odnosu na uzrast i sposobnosti djece, karakter grupe i prostorne uslove u vrtiću. Uključuje i planiranje smanjivanja broje djece u inkluzivnim grupama (Spasojević i saradnici: 2007).

Kontinuirano dugoročno, etapno i dnevno se planiraju aktivnosti na razvijanju partnerstva sa porodicom i lokalnom zajednicom, što uključuje ravnopravno učešće i podijeljenu odgovornost između različitih aktera i međusobno dogovaranje. Dugoročno se planiraju aktivnosti na razvijanju povoljne, otvorene, zdrave radne atmosfere, prepoznatljive jedinstvene filozofije i fizionomije svakog vrtića, u kojoj će se dobro osjećati svaka djevojčica i dječak, svaka majka i otac, vaspitač, medicinska sestra, kuvarica, pedagog i ostali saradnici.

U vrtiću se dugoročno radi na razvijanju demokratskog stila rukovođenja, načina promocije značaja ranog učenja i sopstvenog doprinosa u tom aspektu u lokalnoj zajednici i državi, planira se supervizija zaposlenih, posebno vaspitača, kao i načini samoevaluacije vrtića.

Primjeri planiranja iz prakse (dnevnik)

U narednom dijelu biće prikazani dijelovi iz dnevnika o aktivnostima, odnosno procesu planiranja aktivnosti u predškolskim ustanovama.

ДОКУМЕНТОВАЊЕ
Недеља, 04.11 - 08.11.2018.

Учење / активности	Дечија игра
<p>ДОИДЕЛЈАН</p> <ul style="list-style-type: none"> * Поклонити се социјализационог учења у оквиру друштвеног интерактивног учења и индивидуалних (детињих) развојних процеса » Мира* (школа мисли) » Овај бунд* (детиња бунд) » Јојоци - саопштава 	» Вук и олуја*
<p>УТОМАК</p> <ul style="list-style-type: none"> * Социјализационо учење - социјални и интерактивни процеси преко игре (вештаче и шутке) у учеоу » Месина* (свадана) » Мре мисли* (школа мисли) <p>Тренирање дефиниција</p>	» Како си сраћам* испитна игра
<p>СТРИЈЕЛА</p> <ul style="list-style-type: none"> * Учесно учење разних вештина да се играју (прогноза, дива и дива) » Фирма* (свадана мисли) » Мило мисли* (свадана мисли) <p>Програмирање себе - грађанин Мисли се за своју мисли</p>	Мра Гамбориче

- 72 -

Прилог 1. Документовање

ПЛАНЕР МАНИФЕСТАЦИЈА И ДРУШТВЕНИХ ВРИЈЕДНОСТИ

Времени оквир	Теме манифестација - изабране врсте активности
14.11.2018.	Одржавање Бунду и Мисли у Школи - манифестација, Развојна игра - играју се се социјализационо, Трес се мисли
26.12.2018.	Неободителна игра у Школи - игра - играју се се социјализационо, играју се се играју у играју - 10-10-10

Прилог 2. Планер манифестација и друштвених вредности

Учне активности		Циља игра
ЧЕТВРТАК	* Специјализована објекта (професионалних, компјутер, музика) "Добра објекта су дјетиња" (фантазијски) (р. Јанки) "Само дете је још објекта" "Фарма"	"Пле са објекта"
ПЕТАК	* Вук и сова дјетиња "Игра у сивама" "Фарма" "Дјетиња тасити" Музикантура игре "Ова и сова дјетиња"	Игра објекта
АКТИВНОСТИ СА РОДИТЕЉИМА	Својеручни информативни радост са родитељима	
АКТИВНОСТИ ДЕЦЕ У СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИМ РАЗВОЈНИМ ПРОГРАМИМА		
АКТИВНОСТИ ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈЕ		

Учне активности		Циља игра
ЧЕТВРТАК	* Управе ризикова "Вук, вук, вук лева" "Управе сова и вук" "Ова и сова дјетиња" "Зица" (шопер) "Фарма тасити"	"Игра и игра"
ПЕТАК	* Објекта тасити (музика тасити) "Сова" (шопер, музика) "Зица" (шопер) "Фарма тасити"	Игра у дјетиња (игра у музика)
АКТИВНОСТИ СА РОДИТЕЉИМА	Својеручни информативни радост са родитељима и радост са родитељима за помоћ у информативној музикализацији, радост са	
АКТИВНОСТИ ДЕЦЕ У СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИМ РАЗВОЈНИМ ПРОГРАМИМА		
АКТИВНОСТИ ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈЕ		

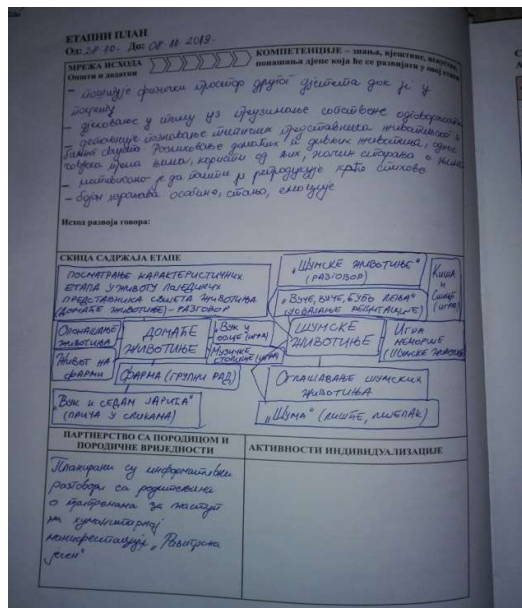
Prilog 3. Spisak aktivnosti

ГОДИШЊИ ПЛАНЕР ПАРТНЕРСТВА СА ПОРОДИЦОМ	
Очне активности	Родитељи сто узамем са нашим активностима које сто базираме да лева музика док/вога боду. Родитељи отворе за дјетиња у активности, ко и да се социјализује и да дјетиња лева објекта дјетиња
Активности са родитељима	Све активности које сто отворили у музика док/вога дјетиња, дјетиња су објекта тасити, лева лева су се одвојени и дјетиња у игра.
Планер	Игра сто и лева су лева игра лева да лева и лева у игра лева лева.

Prilog 4. Godišnji planer partnerstva sa porodicom

СИСТЕМ АКТИВНОСТИ	
Активности:	
Физички развој:	Сопственички развој и развој дјетиња
<ul style="list-style-type: none"> - Специјализована музика тасити, лева лева објекта тасити, лева лева објекта тасити - Својеручни радост са родитељима и радост са родитељима за помоћ у информативној музикализацији, радост са 	<ul style="list-style-type: none"> - Игра објекта тасити - Игра објекта тасити - Фарма (дјетиња лева)
<ul style="list-style-type: none"> - Специјализована музика тасити, лева лева објекта тасити, лева лева објекта тасити - Својеручни радост са родитељима и радост са родитељима за помоћ у информативној музикализацији, радост са - Игра објекта тасити - Игра објекта тасити - Фарма (дјетиња лева) 	<ul style="list-style-type: none"> - Игра објекта тасити - Игра објекта тасити - Фарма (дјетиња лева) - Игра објекта тасити - Игра објекта тасити - Фарма (дјетиња лева)
Интелектуални развој:	Говор, комуникација и социјализација
<ul style="list-style-type: none"> - Литература, игра, информативна средства и материјали - Игра објекта тасити, лева лева објекта тасити, лева лева објекта тасити 	<ul style="list-style-type: none"> - Игра објекта тасити - Игра објекта тасити - Фарма (дјетиња лева) - Игра објекта тасити - Игра објекта тасити - Фарма (дјетиња лева)

Prilog 5. Sistem aktivnosti

Prilog 6. Etapni plan

Zaključno razmatranje

Tema je veoma kompleksna, obimna i značajna, najprije zbog toga što se radi o djeci, ali i zbog toga što se radi o veoma važnoj ustanovi u kojoj djeca provode mnogo vremena kad su izvan svoje kuće i kad nisu u okruženju svojih roditelja.

Roditelji su najvažniji činioci vaspitanja dece, ali da bi taj proces bio upotpunjen, potrebno je da u vaspitanju i obrazovanju djece učestvuju i vaspitači, s obzirom na to da su oni stručni za tu oblast te da najbolje znaju na koji se način najbolje organizuje jedan „dječiji“ dan i kako najlakše privući i zadržati pažnju djece, a samim tim i usmjeriti im pamćenje i razmišljanje.

Ako se još jednom osvrnemo na samo planiranje, odnosno plan kao suštinski pojam procesa planiranja, kao i na njegov značaj u cjelokupnom radu, možemo reći da nijedan posao, nijedan zadatak, nijedna aktivnost ne može biti uspješna bez prethodnog planiranja, odnosno pravljenja plana. Upravo to govori o činjenici da predškolska ustanova, o bilo koj vrsti da se radi, ali evo konkretno vrtić, ne može da obavlja aktivnosti, da radi sa djecom, da postiže rezultate ukoliko prethodno sve to nije dobro osmišljeno i isplanirano, počev od vremenskog perioda obavljanja aktivnosti, prostora, vrste aktivnosti, do cilja koji treba postići tom aktivnošću.

Najbitnije je da na kraju svakog dana rada ustanove, svi članovi budu zadovoljni i srećni. Niko od članova ne smije da bude nezainteresovan, niti da učestvuje u projektu samo „radi reda“, jer onda nema ni projekta a ni rezultata.

Ako nema tima, ako nema djece koja se svakodnevno raduju dolasku u ustanovu i izlaze iz nje srećna i zadovoljna jer su nešto naučila, jer su se zabavila, družila i saznala nešto novo, ako nema tima koji će sve to da osmisli, isplanira, provede i raduje se postignutim rezultatima, onda nema ni kvaliteta, a samim tim ni ustanove.

Vrtić je prirodna, sigurna i podsticajna sredina u kojoj svako dijete ima jednake mogućnosti da dalje razvija potencije i zadovoljava potrebe. Vrtić se prilagođava potrebama svakog djeteta, dosljedno slijedi profesionalnost i sistematski radi na otklanjanju fizičkih i socijalnih barijera za učenje i boravak djeteta u vrtiću. Da bi se sve to postiglo, potrebno je da svi budu maksimalno angažovani i uključeni u proces planiranja rada ustanove, jer samo dobar plan, kao i njegovo dosljedno provođenje može dovesti do rezultata, odnosno ishoda.

Literatura

1. Grujičić M. (2008). *Metodika upoznavanja okoline*. Sremska Mitrovica: Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača.
 2. Kamenov E. (1987). *Predškolska pedagogija*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
 3. Kamenov E. (1995). *Model osnova programa vaspitno-obrazovnog rada sa predškolskom decom*. Novi Sad.
 4. Kamenov E. (2006). *Vaspitno-obrazovni rad u pripremnoj grupi dječijeg vrtića*. Novi Sad.
 5. Kamenov E. (2010). *Mudrost čula II deo, razvijanje dječje inteligencije*. Novi Sad.
 6. Lalić N. (2010). *Školski menadžment*. Beograd: Školska knjiga .
 7. Mandić D., Lalić N., Bandur V. (2012). *Upravljanje inovacijama u obrazovanju* „Nova škola“ broj IX/X, Časopis za teoriju i praksu savremene škole i predškolstva. Bijeljina: Pedagoški fakultet.
 8. Rajović R. (2012). *Metodički priručnik za primjenu programa*. Banja Luka.
 9. Spasojević P. (2013). *Metodika predškolskog vaspitanja i obrazovanja*. Banja Luka: IP, „Nova škola plus“. Banja Luka: Filozofski fakultet.
 10. Spasojević P., Pribišeš Beleslin T., Nikolić S. (2007). *Program predškolskog vaspitanja i obrazovanja*. Istočno Sarajevo: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
 11. Spevak Z. (1987). *Cilj vaspitanja i obrazovanja*. Novi Sad: Pedagoška stvarnost.
 12. Stanojlović S., Spasojević P. (2005). *Unapređivanje kompetencija u predškolskom vaspitanju*. Banja Luka.
 13. Stojaković P. (2000). *Darovitost i kreativnost*. S. Sarajevo. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Republike Srpske.
- <http://www.cso.gov.me/files/1156150921.pdf>; preuzeto: 2.6.2020.
- <http://www.cuvarkuca.hr/preporuka/zasto-su-vazni-vrtici/>, preuzeto: 15. 5 2020.

TUTORIAL IN PRESCHOOL EDUCATION PLANNING PROCESS

Abstract: *The upbringing of the child is the task, first and foremost, of the family, educational institutions and society as a whole. The term educators can be used to refer to persons who carry out the educational process in institutions of early and pre-school upbringing and development, although the educational task is common to educational workers of each level of education. Educators are very important actors in the educational process, because in addition to their parents, they spend most of their time with their children, so they influence the children a lot, direct them, perceive irregularities in their behavior, and finally, correct and correct them.*

Planning is a team process of continuous dialogue, involving all actors in the kindergarten, that is, in a preschool institution (parents, children, educators, professional service, administration).

The topic that I deal with is precisely the planning and organization of the work of the preschool institution, since the outcome and the result (goal) depend on it. Upbringing and education is the reason why I chose this particular topic, because this process cannot develop or produce results if there is no planning process.

Children are the beings that need to be given the most attention, especially in this preschool period, as the starting period of their lives, and therefore it is very important to pay attention

to their surroundings, the events in their surroundings, starting with the family, to the preschool where they spend a lot of time learning and developing.
Keywords: *educators, planning, process, preschool, upbringing and education, children*